

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1А, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. № 97

Дата: 24.01.2024 г.

ДО ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

СТАНОВИЩЕ

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

по тълкувателно дело № 3/2023 г.

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

Тълкувателното дело е образувано по искането на Главния прокурор на Република България за приемане на тълкувателно решение от Общото събрание на наказателната колегия на ВКС по следните въпроси, разрешавани противоречиво от съдилищата:

1. „За да е осъществен квалифицираният състав на престъплението блудство по чл. 149, ал. 5, т. 1 НК, необходимо ли е блудството да е извършено едновременно с две или повече малолетни лица, или такава квалификация е допустима при блудствени действия, извършени поотделни с всяко от две или повече различни лица в продължителен период от време?

2. Когато деецът е блудствал с две или повече малолетни лица в една и съща комбинация или различни комбинации помежду им на различни дати или в различни периоди, допустимо ли е квалифицирането на престъпната

деятелност като едно продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 вр. чл. 26, ал. 1 НК за всички пострадали или квалифицирането следва да е в отделни самостоятелни продължавани престъпления по чл. 149, ал. 5, т. 1, вр. чл. 26, ал. 1 НК за всяко от пострадалите лица, съобразно разпоредбата на чл. 26, ал. 6 от НК?

3. Когато деецът е извършил множество блудствени действия на различни дати или в различни периоди, с различен брой малолетни лица, но в един или едни от случаите блудствени действия са извършени с едно малолетно лице, а в други едновременно с две или повече малолетни лица, сред които е и пострадалото от отделното блудство малолетно лице, допустимо ли е включването на отделното блудство в състав на престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК или в състава на продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 вр. чл. 26, ал. 1 от НК, или блудството следва да остане като самостоятелно престъпление по чл. 149 НК (със съответната квалификация в зависимост от събраните доказателства)?“

На основание чл. 129, ал. 1, т. 3 ЗСВ с писмо от 14. 11. 2023г. Зам. председателят на Върховния касационен съд е изпратил до Председателя на Висшия адвокатски съвет копие от искането на главния прокурор на Република България и е дал възможност за изразяване на становище по поставения въпрос.

След като се запозна с формулираните въпроси, мотивите към искането, цитираната съдебна практика, Висшият адвокатски съвет намира, че искането е процесуално допустимо, доколкото са налице предпоставките по чл. 124, ал. 1, т. 1 ЗСВ за постановяване на тълкувателно решение.

Становището на Висшия адвокатски съвет по предмета на тълкувателното дело е следното:

По въпрос № 1

Съставът на престъплението очертава определено виновно извършено общественоопасно деяние, съдържа признаци относно обективните особености на последното, свързани с отрицателното въздействие, което то оказва върху определен обект.

Съставите на отделните видове престъпления са установени с нормите на особената част на наказателния закон съвкупности от признаци, чрез които конкретно се посочва към какво се свеждат типичните особености на различни видове общественоопасни деяния, обявени от закона за наказуеми. В множество състави на престъпления освен основните са посочени и допълнителни или

специфични признаци, свързани с определени типични особености, които обуславят по-висока или съответно по-ниската степен на обществена опасност на проявите в рамките на даден вид престъпления. Затова престъплението, очертано в конкретен състав, ще бъде извършено само когато са осъществени всички признаци заедно. Ако не е осъществен дори и един от тях, няма да е налице престъпление от вида, визиран в състава. Тези принципни постановки са от решаващо значение при отговора на поставения въпрос.

С нормата на чл. 149, ал. 2-5 от НК са предвидени различни квалифицирани състави на престъпления на блудство с малолетни. Блудството с малолетен е квалифицирано (с оглед обекта на престъплението), ако деецът е блудствал с две или повече малолетни лица – чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК. Деянието е с по-висока степен на обществена опасност, тъй като се посяга върху половата неприкосновеност и правилното физическо и нравствено развитие на множество подрастващи, т.е. до засягане на по-широк кръг от еднородни обществени отношения.

За наказуемостта на дадено деяние по този квалифициран състав, следва блудството да е извършено едновременно с повече от едно малолетно лице. Ако деянието е осъществено поотделно с всяко от двете или повече различни лица, макар и в непродължителен период от време, ще са налице самостоятелни деяния, наказуеми по основния състав по чл. 149, ал. 1 от НК. Противното разбиране би било израз на недопустимо разширително тълкуване и прилагане на наказателния закон.

По въпрос № 2:

При отговора на втория въпрос приемаме, че отделните деяния (посочени в хипотезата на въпроса) са осъществени през един непродължителен период от време. В противен случай не би могло да се обсъжда приложението на чл. 26, ал. 1 от НК.

Въпросът съдържа многобройни хипотези на различни изпълнителни деяния на блудство по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК. Това налага те да бъдат прецизирани и отграничени, за да бъде даден конкретен отговор на въпроса дали някои от тях, могат да бъдат квалифицирани, като продължавано престъпление по чл. 26, ал. 1 от НК.

Отговор на поставения въпрос:

Ако деецът е блудствал с едни и същи малолетни лица, два и повече пъти, през непродължителен период от време, при една и съща обстановка, при еднородност на вината, така щото последващите деяния се явява от обективна и субективна страна продължение на предшестващите, са налице основания за

квалифициране на деянието по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК като продължавано престъпление, по смисъла на чл. 26, ал. 1 от НК. Разбирането не влиза в колизия с разпоредбата на чл. 26, ал. 6 от НК. Съставът на престъплението по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК е квалифициран случай на блудство и предполага деянието да е осъществено спрямо две и повече малолетни лица. Квалифициращото обстоятелство е броят на пострадалите и затова деянието се отличава с по-висока степен на обществена опасност и е по-тежко наказуемо. Затова, ако същия деец извърши спрямо същите малолетни лица други блудствени действия (като самостоятелно деяние, което отговоря на изискванията по чл. 26, ал. 1 от НК) се касае за едно продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК, а не за самостоятелни продължавани престъпления по чл. 149, ал. 5, т. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК за всяко от пострадалите лица. Това е така защото пострадалите лица при отделните самостоятелни деяния са едни и същи, а именно с тях се свързва квалифицирания състав на престъплението. Забраната по чл. 26, ал. 6 от НК ще намери приложение само в случаите по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК когато последващите деяния на блудство са осъществени спрямо други, различни като персонален състав лица от тези, спрямо които е извършено предходното(те) деяние(я) от същия вид. Само в тези случаи ще имаме „различни лица“, съобразно изискването по чл. 26, ал. 6 от НК. Казано по друг начин, пред забраната за квалифициране на няколко самостоятелни деяния (всяко едно, отговарящо на изискванията по чл. 26, ал. 1 от НК) по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК като продължавано престъпление, е дали лицата, спрямо които са осъществени противоправните деяния са едни и същи. Ако пострадалите от самостоятелните деяния са различни лица, имаме отделни престъпления по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК, респ. по чл. 149, ал. 5, т. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК за всяко (или конкретно) пострадало лице.

По въпрос № 3:

При отговора на въпрос трети, следва да бъдат съобразени разрешената, дадени в пункт 1 и 2 на изложението.

За нуждите на изложението по този пункт, следваме хронологията на отделните хипотези във въпроса:

Квалификацията на деяние по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК предполага посегателството да е осъществено срещу две и повече малолетни лица. Затова, ако предходното деяние, осъществява състава на престъпление по чл. 149, ал. 1 от НК, т.е. осъществено е спрямо едно от двете лица, пострадали при последващото деяние, считаме за недопустимо включването на отделното блудство (спрямо едно лице) в състава на престъплението по чл. 149, ал. 5, т. 1

от НК, при което изпълнителното деяние е насочено винаги към две и повече малолетни лица.

След като при първото деяние пострадало лице е едно, а при второто те са две и повече, не е налице тъждество на пострадалите от двете деяния. В този случай е неприложима разпоредбата на чл. 26, ал. 1 от НК, тъй като пострадалите от двете деяния са „различни“ лица и сме изправени пред забраната по чл. 26, ал. 6 от НК. По този въпрос в предходния раздел вече бяха изложени аргументи, които поддържахме и няма да преповтаряме.

Затова в този случай, отделното блудство следва да остане и да бъде квалифицирано като самостоятелно престъпление по чл. 149 от НК (със съответната квалификация в зависимост от събраните доказателства)

По изложените аргументи, Висшият адвокатски съвет отстоява позицията, че:

1. За да е осъществен състава на престъплението по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК следва деянието да е осъществено едновременно спрямо две и повече малолетни лица;

2. Престъплението по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК може да бъде продължавано, по смисъла на чл. 26, ал. 1 от НК, само ако отделните деяния са осъществени спрямо едни и същи малолетни лица;

3. Блудството с едно малолетно лице, последвано от второ такова деяние, но осъществено спрямо две и повече малолетни лица, между които е и пострадалото лице от първото блудство, не може да бъде включено в състава на престъплението по чл. 149, ал. 5, т. 1 от НК, нито квалифицирано като продължавано престъпление по чл. 149, ал. 5, т. 1 във вр. чл. 26, ал. 1 от НК. Отделното блудство (с едно лице) осъществява самостоятелно деяние по чл. 149 от НК със съответната квалификацията, в зависимост от събраните по случая доказателства.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ: /п/

АДВ. Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ